

Niet-ideale Mengsels

Ideaal versus niet-ideaal gedrag

- Ideaal gedrag

- Gas $pV = nRT \quad p = \sum_j p_j$
- Menging $\Delta_{\text{mix}}G = nRT(x_A \ln x_A + x_B \ln x_B)$
- Evenwicht $K = \frac{x_{\text{NH}_3}^2}{x_{\text{N}_2} x_{\text{H}_2}^3} \quad p_j = x_j p_j^*$

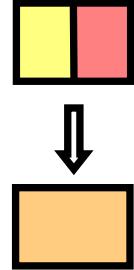
Entropie domineert

- Niet-ideaal gedrag

- Viriaal ontwikkeling $p = \frac{RT}{V_m} \left(1 + \frac{B_2}{V_m} + \frac{B_3}{V_m^2} + \dots \right)$
- Activiteitscoëfficiënten $K = \frac{a(\text{Ag}^+)a(\text{Cl}^-)}{a(\text{AgCl})}$

Moleculaire interacties
↓
Enthalpische bijdrage

Mengsels van Gassen



Toestandsvergelijking één-component gas

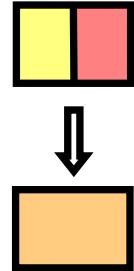
- $V = n \left\{ \frac{RT}{p} + B(T) \right\}$

Uitbreiding naar twee componenten

- $V = n_A \left\{ \frac{RT}{p} + B_A(T) \right\} + n_B \left\{ \frac{RT}{p} + B_B(T) \right\} + \frac{2n_A n_B}{n_A + n_B} \delta_{AB}$

$$\delta_{AB} = B_{AB} - \frac{1}{2}(B_A + B_B) \approx 0$$

Mengsels van Gassen



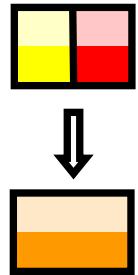
Gibbs energie

- $G = \sum_j n_j \mu_j$

Chemische potentiaal

- $\mu_j = \mu_j^\ominus + RT \ln \frac{f_j}{p^\ominus}$ Fugaciteit $\Rightarrow = \mu_j^\ominus + RT \ln \frac{p_j}{p^\ominus} + pB_j$

Eenvoudige oplossingen



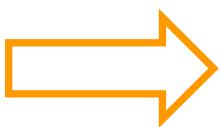
Gibbs energie

- $G = \sum_j n_j \mu_j$

Chemische potentiaal

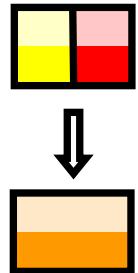
Activiteit

$$\mu_j = \mu_j^\theta + RT \ln a_j$$



$$= \mu_j^\theta + RT \ln x_j + RT \ln \gamma_j$$

Eenvoudige oplossingen



Activiteit van oplosmiddel

- Afwijkingen van Raoult's vergelijking

$$\mu_A = \mu_A^* + RT \ln \frac{p_A}{p_A^*}$$

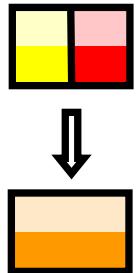
- Dampspanning

$$\frac{p_A}{p_A^*} = a_A$$

- Activiteitscoëfficiënt

$$\gamma_A = \frac{a_A}{x_A} \rightarrow 1 \text{ als } x_A \rightarrow 1$$

Eenvoudige oplossingen



Activiteit van opgeloste stof

- Voor verdunde oplossingen

$$\mu_B = \mu_B^\theta + h_{AB} + RT \ln x_B$$

- Verandering “standaardtoestand”

$$\boxed{\mu_B^\theta + h_{AB} \rightarrow \mu_B^\phi}$$

- Hogere concentraties

$$\mu_B = \mu_B^\phi + RT \ln a_B \quad \text{en} \quad \gamma_B = \frac{a_B}{x_B} \rightarrow 1 \quad \text{als} \quad \boxed{x_B \rightarrow 0}$$

Relatie viriaalcoëfficiënten in osmotische druk

Reguliere oplossingen



- Mengenthalpie

$$\Delta_{\text{mix}} H = \frac{1}{2} n x_A x_B h_{AB}$$

Max Margules (1856 – 1920)

- Geeft aanleiding tot activiteitscoëfficiënten

$$\ln \gamma_j = \frac{h_{AB}}{RT} (1 - x_j)^2$$

- Modificatie Wet van Raoult

$$p_j = x_j p_j^0 \exp \left[\frac{h_{AB}}{RT} (1 - x_j)^2 \right]$$

Elektrolyten

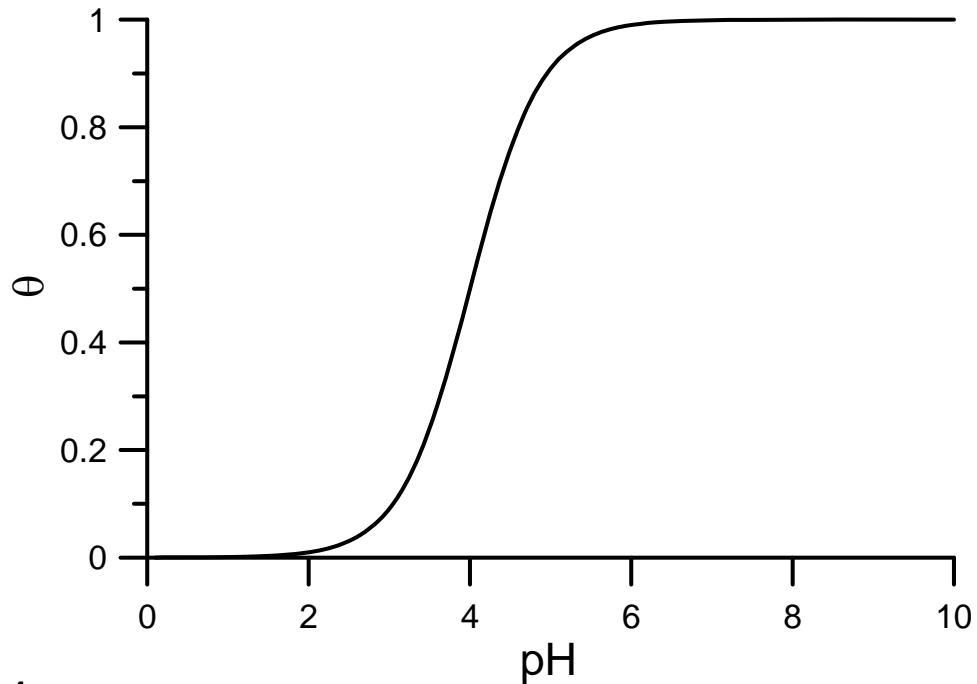
Dissociatie (zuur, zout)



- Dissociatiegraad

$$\vartheta = \frac{[\text{A}^-]}{[\text{AH}] + [\text{A}^-]} = \frac{1}{1 + 10^{-\text{pH} + \text{pK}}}$$

- Sterkte
 - Waarde pK



Elektrolyten

Elektroneutraliteit

- Oplossing $\text{MX} \rightarrow \text{M}^+ + \text{X}^-$
- Gibbs energie

$$G = \mu_{\text{M}^+}^\ominus + RT \ln x_{\text{M}^+} + \mu_{\text{X}^-}^\ominus + RT \ln x_{\text{X}^-} + \boxed{RT \ln \gamma_{\text{M}^+} \gamma_{\text{X}^-}}$$

- Gemiddelde activiteitscoëfficiënt $\gamma_\pm = \sqrt{\gamma_{\text{M}^+} \gamma_{\text{X}^-}}$

Elektrolyten

Debye – Hückel theorie

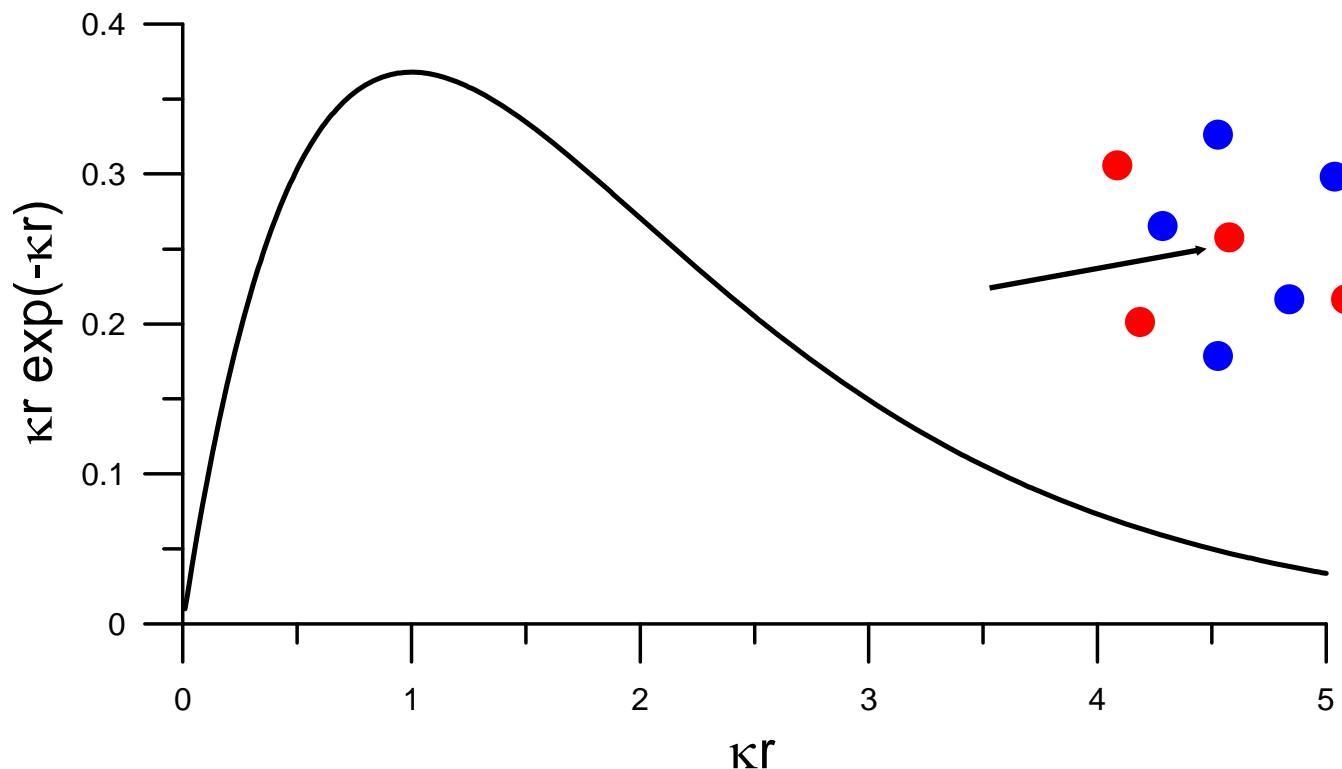
- Idee: ladingswolk om ionen



Peter Debye (1884 – 1966)



Erich Hückel (1896 – 1980)



Elektrolyten

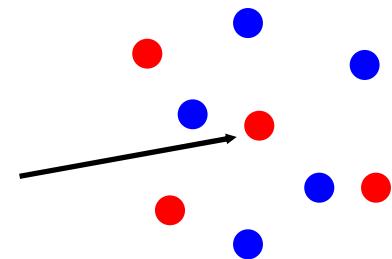
- Ionsterkte

$$I = \frac{1}{2} \sum_j m_j z_j^2$$

Molaliteit

- Debye afschermlengte

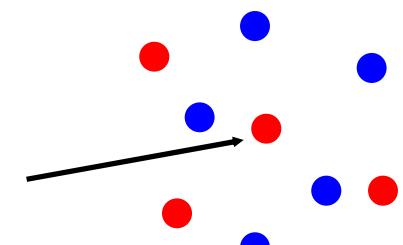
$$\kappa^{-1} \approx 3 \sqrt{\frac{m^\ominus}{I}} \text{ nm}$$



κ^{-1}/nm	[NaCl]/M
960	10^{-7}
30.4	10^{-4}
9.6	10^{-3}
0.3	1

Elektrolyten

- Gemiddelde activiteitscoëfficiënten



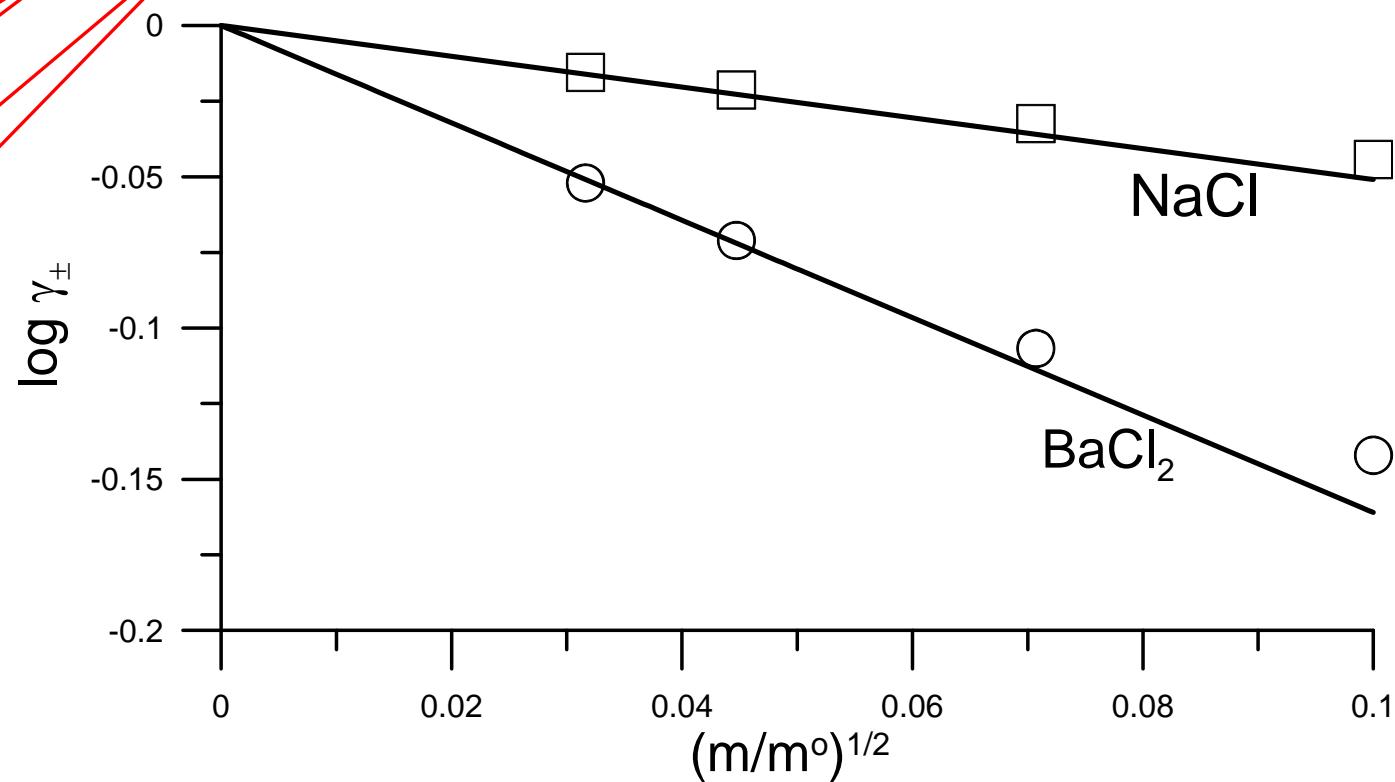
$$\log \gamma_{\pm} = -A|z_+ z_-| \sqrt{\frac{I}{m^o}}$$

0,509 bij 25 °C

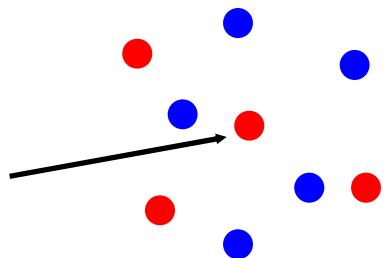
valenties

ionsterkte

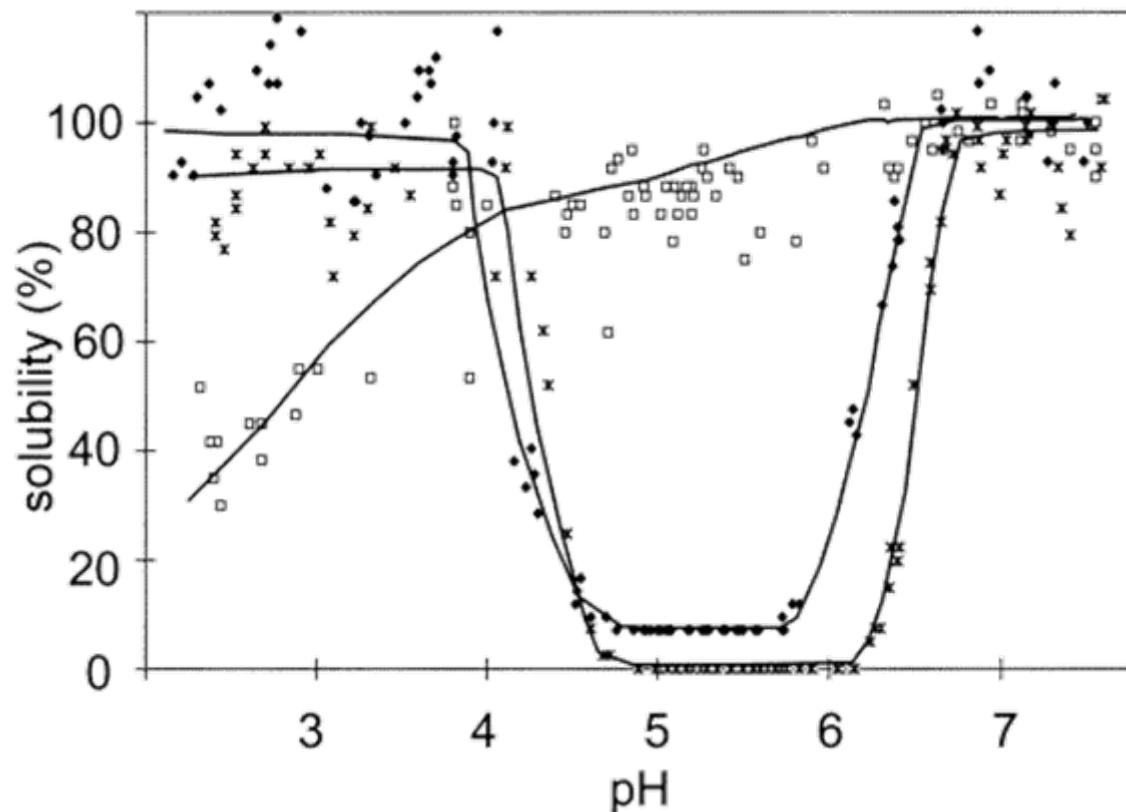
$$I = \frac{1}{2} \sum_j m_j z_j^2$$



Elektrolyten



- Effect op oplosbaarheid



pH-dependent solubility profiles of glycinin [$I = 0.5$ (□), 0.2 (◆), 0.03 (★)]
determined after incubation of 0.6 mg/mL samples for 16 h at 20 C.
(J. Agric. Food Chem., **48** (2000) 1985 -1990)